

Hårderups posten

Nr. 27 — November 1997
20 kr.

Efter en hel del meningsskiljaktigheter med gässen om hur bilden skulle arrangeras blev det till slut denna skånska vy från Hårderup med den uppfödande familjen i centrum.

GÅSUPPFÖDNING I HÅRDERUP

Av Bertil Persson
Starrarp

Gäss är ju intimt förknippade med Skåne och även om det inte är så allmänt som förr med gäss på alla gårdar, så är gåsen fortfarande en mycket vanlig företeelse och på många ställen ett inslag i landskapsbilden. I våra byar är det en handfull gårdar, som har gäss-mestadels för eget behov, men i ett fall sker uppfödningen i lite större skala och i ett fall i verkligt stor skala.

För de verkliga djurvännerna Anna-Greta och Kalle har djur av de mest skiftande slag alltid haft en viktig roll i deras dagliga liv. Inte minst gäss har ända sedan de flyttade hit funnits på gården. Och även ankor och diverse andra djur för den delen. Äkta skånegäss har ingått i uppfödningen, men på senare år har Anna-Greta och Kalle trappat ner på verksamheten. På bilden ser vi de för året kvarvarande som också skall gå till slakt.

Arne Åkerman som med hjälp av övriga familjen också bedriver uppfödning av gäss i Hårderup tillhör de nya i branchen. Nåväl, det började redan för fyra år sedan, men har snabbt vuxit till en omfattande uppfödning.

Inför årets märtensfirande slaktades 150 gäss. Därtill finns 90 avelsdjur. Men det är inte bara gäss som ingår i uppfödningen. Uppfödning av storkyckling bedrivs också. Kycklingarna köps daggamla och får sedan växa till 2,5 -3 kg. C:a 300 st i varje uppfödningssomgång om, med utfodring, tillsyn, slakt, ägghantering och leverans. Så det är inte lite familjen har att sköta. Arne förklarar att han alltid varit intresserad av djurhållning i kombination med en medfödd talang som försäljare. Sedan har ju tiden också arbetat till förmån för denna uppfödning. Folk vill veta vad de köper, var djuren kommer ifrån. Också en allmänt ökad efterfrågan p.g.a. salmonella i utlandet.

Det är viktigt att veta vad fodret innehåller. Här sker regelbundna salmonellakontroller och slakten sker på kontrollerat och godkänt slakteri.

Alla ägg kommer från gården, förutom då för storkycklinguppfödningen, men man får hjälp med kläckningen.

Efterfrågan på storkyckling har ökat hos Arne, eftersom den inte är så vanlig i butikerna. Den föds upp under lugnare förhållanden än vanlig broiler och en kyckling är egentligen inte fullgod i köttet förrän den passerat 2 kg. Men p.g.a. storleken, så är det mycket halva kycklingar som Arne och Eva-Kerstin säljer.

Gässen får alltid tillskott av grönt, inte minst äpplen och isbergssallad.

Det är många produkter, som Arne och Eva-Kerstin kan erbjuda: Gässlingar, levande eller slaktade gäss, samma sak med kalkoner, slaktade storkycklingar både hela och halva, samma gäller ankor och dessutom vanliga färska ägg.

Specialitén är rökt kyckling och rökt anka. Man ombesörjer även festfat med t.ex. rökt kyckling och exotiska frukter.

Försäljningen sker i möjligaste mån direkt till kunden eller via ombud, som säljer vidare. Kunderna finns både nära och i fjärran. Kunder finns faktiskt ända upp i Jönköping och i Danmark.

Men det viktigt att på något sätt ha kontakt med kunderna, framhåller Arne.

Hela familjen samlad runt deras gemensamma intresse, den skånska gåsen. Kristina, Andreas, Eva-Kerstin, Arne och så är det Caroline som klappar gåsen.

STARRARPS BYALAG

Starrarps Byalag hade i år stämma och majgille hos åldermansparet Ingela och Ingvar Bertilsson. Till protokollet fördes ett Tack till Birgit och Sven Wallter, som skänkt en fin julgran till Byalaget och som stod på Åsnelyckan under förra julen.

Ingela fick åter uppdraget som julgransgeneral.

Till åldermanspar för 1998 valdes Christina Nilsson och Magnus Jönsson Starrarp 14.

Dans kring granen blir det i Starrarp den första advent kl. 14. Ta med varm fika. Alla hälsas välkomna.

Vem kan läsa en tanke.

Text & musik Sven Ohlsson

lento
Intro C Fm Dm G7 C

Vers
Du sitter tyst och tänker, på allt det som
var igår. Tankarna dej glädje
skänker, ger ett skimmer omkring dej och om ditt
hår. Vem kan läsa en tanke, vem kan tyda dess
språk, vem kan känna dess innersta hemlighet. Jag kan
läsa din tanke, jag kan tyda dess språk, men ej känna dess
innersta hemlighet.

2

Blommande sommarhagen,
plockande uti din hand.

3

Blommor gör dej nöjd och betagen Tankar om livets möda,
när du tar dem intill dej uti din famn. tankar om en himmel blå.

(Julklappstips Toner Från Frenninge 4-an.)

Tankar om vår jord och dess gröda,
och om tiden som var och hur livet var då.

METEORNEDSLAG I HÅRDERUPS MOSSE

Av Anton Håkansson
Starrarp

I dessa dagar då man hör i radio och ser i TV om att man hittat skärvor som tros ha uppstått vid sammanstötning av två planeter, kommer jag osökt att tänka på en man som omtalade för en bekant till honom, att han hade varit och hämtat en resande vid Vollsjö järnvägsstation. Detta hände för cirka 70 år sedan. Då de kom till Härderups mosse kom där ett föremål genom luften. Det var vitglödande och det hamnade i mossen en liten bit från vägen med en våldsam knall.

Hästarna blev skräckslagna och reste sig på bakbenen men han lyckades att få håll på dem. På min förfrågan om han visste vad det var, blev svaret, en metrolog, som föll ner. Nånting som verkar otroligt.

Men här var det nog frågan om en namnförväxling. Det var en stor meteor.

Det är nog mycket sällan det inträffar att här hamnar något så stort föremål som den här.

Det var vanligt att folk körde skrot ner i mossagravarna, som de kallade hålen där som tagits upp torv och var djupa och fulla med vatten. Då var här en i Starrarp som demonterade en gammal bil och resterna körde ner med hästskjuts och slängdes ner i hålen i mossen. De har troligen hittat den där stenen och tagit den med hem. Den placerades i ett stenparti, som var fint på den tiden då detta hände. Där skulle stå en hög sten i mitten och därför passade meteoren bra.

MIN TUNGA BÖRDA

Av Maggie Bernth
Solgården, Bjälkhult

Jag satt i doktors väntrum och slöläste någon gammal veckotidning. En kvinna utgjöt sig i dramatiska ordalag om hur besvärligt det är att vara styvmor.

Det är så svårt att känna gränser, att veta hur man ska agera, fostra, visa känslor. I all oändlighet klagade kvinnan i fråga över sin egen otillräcklighet och brist på självkänsla.

Mitt eget inlägg i den debatten måste, lyckligtvis, bli enbart positivt.

För knappt ett år sedan blev jag "extramamma" på deltid till två ljuvliga ungar. Här vilar inga ledsamheter på grund av detta tidskrävande fakta. Ungarna intar vårt hem i Bjälkhult varje fredags- eftermiddag med läxböcker, mountainbikes och leksaker. Det stimmas, stojas, bråkas, kramas, leks och vi alla trivs alldeles oförskämt bra med det.

Pappa Lasse och jag är överens om att vi aldrig får motarbeta varandras beslut. Det innebär en kommunikation om alla vardagens småsaker. Vi måste ju hela tiden höra med varandra om både ditten och datten. Mitt ord är alltså lika mycket värt som pappas. Och ungarna har vant sig oerhört snabbt.

När man bor på landet kan man ge barnen en nästan oanad frihet. Vi har möjlighet att lära känna skillnad på nyanser i vår fina natur. Varför heter det ena trädet tall och det andra fur när de bägge är granar? Hur kommer det sig att Lupinen är Lupin fast de har olika färger? Varför är det vackert med rådjur, älg och räv, men äckligt med möss och råttor?

För mig är det en gudagåva att se trettonåringen och sjuåringen leka med grannens tioåring. De bygger kojor, plockar blommor och kastanjer. De samlar in blomsterfrön och experimenterar med allehanda podingar. De leker med grannens hästar, höns och kaniner.

När lillan kom rusande, rödkindad, stjärnögd och lortig från topp till tå, för att med jubel i rösten lära mig skillnaden på vanlig klöver och skogssyra, ja då tycker jag att livet är värt att leva.

När den store pojken stolt och med tillkämpad manlighet, under middagen, lugnt berättar att han tjänat hundra spänn i höet, kan jag inte låta bli att skratta.

Jag tycker vi är väldigt privilegierade med våra "deltidsbarn" och de stora möjligheter vi har att ge dem frihet och frisk luft. Hur många stadsbarn får någonsin chansen att hämta nylagda ägg och färsk mjölk hos bonden borta vid vägen? Hur många föräldrar vågar släppa iväg sin sjuåring på cykel bort till kompiserna?

Nej, här ute i bushen är det ett litet under att ha barn - egna eller andras - spelar ingen roll.

FRÅN KIRUNA TILL STARRARPS ORA

Av Rut Ehlow

Starrarps Ora

Och den som lyss som liten slarv

till skogens dån

får annat arv

än den som föddes vid en gata.

Den här artikeln ska bli en hyllning till landsbygden! Hembygden! Precis som diktaren i raderna ovan - Verner von Heidenstam - anser jag nämligen att det har sitt alldeles ojämförliga värde att växa upp på landet. Är det nu bara en stadsbos nostalgi, kanske? Jag är inte så säker på det. Och nu kan jag naturligtvis bara tala för mig själv. Jag resonerar så här.

Trygghet

Att växa upp i en trakt, där människor i ens omgivning är bekanta, där man känner varje träd och buske, där man vet vad som döljer sig bakom nästa vägkrök ger den växande människan en grundtrygghet. Och den här tryggheten är nödvändig som plattform för en senare orientering ut i världen. För en bit ut i världen måste alla, förr eller senare. Det är alldeles tydligt i vår tid, som på många sätt är mer krävande än när min generation var ung. Om inte den unga människan ger sig ut i världen för att stanna där, så är det i varje fall för att känna på "världen" och kanske finna, att det andra alternativet, "hemma", är bäst.

Omständigheterna eller ödet, om man så vill, har placerat mig på olika håll i norra Sverige och efter varje flyttning - min pappa var präst och förr i tiden gick det inte så fort som nu att få ordinarie tjänst, därav de många flyttningarna - har jag orienterat mig i tillvaron genom att göra en geografisk ramsa, som jag säkert inte är ensam om att praktisera: först mitt namn, så byn, vidare kommun, landskap, län, stift, land, etc. Så här blir det i den aktuella versionen: Rut Ehlow, Starrarps Ora, Sjöbo kommun, Färs härad, Skåne, Lunds stift, Götaland, Sverige, Skandinavien, Norden, Europa, Jorden, Universum.

Jordbruk i norr och söder

Jag har alltså haft den stora förmånen att växa upp på landet, där jag på nära håll kunnat följa bondens år med dess växlande innehåll. Till prästgården hörde en arrendator, där jag gärna "pryade"! Det har visserligen skett långt upp i norra Sverige, men det är inte så stora skillnader mellan jordbruket där och det här i Färs härad: samma kamp för att utvinna "det dagliga brödet", samma osäkerhet om hur väder och vind ska bete sig med skörden, samma omsorg om djuren. Där i norr var åkrarna små och när dimman på sensommaren steg upp ur älvdalarna hotades sädesfälten av frost. Allt det här förenar människor i norr med dem i söder i det som en gång var landets modernäring... Och människans kamp med jorden är en uråldrig bild för överlevnad, något tidlöst, förmåga att kunna lämna meddelanden till eftervärlden. Exempelvis hållristningarna, som är gott och väl 1500 år gamla, visar just människans idoga arbete med jorden. I sådana bilder kan var och en av oss idag spegla sig och få bekräftat att vi är länkar i en lång, lång tradition.

Komma hem

Så mycket var bekant från tidiga år, när vi installerat oss och blivit hemtama i Starrarps Ora 1:73: björkars doft efter vårregnet, det levande lantbruket in på knutarna, som gjorde det möjligt att få tag i nästan spenvarm mjölk att sedan skumma grädden av. Allt det här väckte till liv slumrande barndomsintryck. Att kvigor på andra sidan stengårdsgården nyfiket och sällskapligt följer ens mellanhavanden i täppan ger en särskild kvalité åt tillvaron. På något sätt kändes det som att ha kommit hem.

I djupet av min själ hyser jag alltså uppfattningen, att en människa mår bra av att leva i samklang med naturen. Det kan förstås låta som en liten klyscha. Inte desto mindre vill jag tro att människan - även en sommartorpare - på något sätt stäms till ödmjukhet i sitt nära förhållande till jord och skog. En människa kan visserligen överblicka sin historia, sin släkt under flera generationer, sitt lands historia, men vad är väl det mot berg, åkermark, vattendrag som skapats långt före människan och som ska finnas där långt sedan en människas tid är ute?

Rubrikens Kiruna - vad har då den i det här sammanhanget att göra? Ett talesätt säger att varje människas liv är en roman och mitt liv är inget undantag i det avseendet. (Men den romanen ska inte skrivas här!) Kiruna blev i mitt liv en anhalt före Lund och det är ju stället båda två, som i det här sammanhanget står i stark motsats till den landsbygd jag här talar varmt för. Utan de här anhalterna hade jag dock inte nått slutstationen Starrarps Ora!

MINNEN FRÅN DET GAMLA HUSET

OCH CYKELTURER MED MYRÄGG PÅ PAKETHÅLLAREN

Av Knut Thulin
Ödåkra

I början av 30-talet flyttade en familj till min födelseby, Starrarps ora. Byn bestod på den tiden av ett femtontal småbruk med varierande storlek från fyra till femton tunnland jord. De nyinflyttade skulle inte bedriva jordbruk utan uppfödning av fasan och raphönskycklingar samt även hunddressyr.

Mannen var jägare och hade sina rötter i Danmark. Hustrun hans var från Sörmland och i familjen fanns två döttrar, Ingegerd och Margit. Margit var bara ett år äldre än jag, varför det inte tog lång tid förrän vi var bekanta och lekkamrater.

Bostaden de köpt hade stått tom i flera år, för det äldre par som låtit bygga den hade inte blivit färdiga att flytta från huvudgården. Deras strävsamma liv hade slutat där med bara någon dags mellanrum.

En jordbit på cirka två tunnland hörde till. Jordbiten hade tillhört huvudbyns utmarker och vid laga skifte hade den kommit att tillhöra den intilliggande fastigheten där också kvarnrörelse bedrevs.

Det intressanta var att huvudbyns lantbrukare försäkrat sig om en "vannegång" i den västra delen av tomtens. Vid svår torka försäkrade de sig om rätten att leda sina djur till vatten vid en intillflytande bäck.

Intill det köpta bostadshuset låg en mycket gammal korsvirkeslänga, som med säkerhet var byns äldsta hus. Här hade "möllesvenner" haft sin bostad sedan långt tillbaka på 1800-talet. Säkert hade det hänt, att de många gånger "seglat" av eller på den närbelägna väderkvarnen mitt i natten. Väderkvarnar och vind hör nära samman.

Själv var jag väl förtrogen med den gamla miljön kring huset. Nu skulle allt förändras för att ge plats åt en ny länga. Från rastgårdarna utomhus skulle hundarna med lätta falluckor kunna gå ut och in i sina avgränsade områden inomhus. Överenskommelse om "vannegångens" betydelse var klar varför rivningsarbetet kunde börja.

Kokgryta skulle installeras för kokning av slakteriavfall till hundarna. I den västra delen av byggnaden skulle inredas garage. Med den 30-talsbil som så småningom fick sin plats där hände det att jag någon gång fick följa med till tätortens bio. Var vi för många passagerare i de svåraste backarna var det bara att kliva av och mötas på backens krön igen.

I gamla bavarade foton från denna tid finns inte bara den gamla korsvirkesbyggnaden kvar utan även lukten från det som växte där. Den gamla syrenbersån var överfull av blomdoft varje vår. Utan ans breddade den ut sig och fångade upp vägdamm som färgade bladen gråvita tills någon regnskur återgav dem friskheten igen. Rester av en kryddgård liksom lavendel och de i sommartid höga rabarberblommorna i sin mäktiga fröställning gav liv och dofter som ännu i minnet finns kvar. Brunnslocket med den uppstående brädan i bakkanten där "brönnakrogen" med hästskon på vilade. Av spillda skvättar var växtligheten extra frodig där och de solvänliga solsickorna kom lika troget till baka varje vår.

I husets skorsten mitt i huset, en gång uppförd av gråsten och lera, hade samlats generationers blandsot på väggarna. Det dofta fränt därinne och fliken av himlen man kunde se där verka oändligt långt borta. I fönstren vid södersidan med de tunna vita gardinerna, mönstrade med rosor, väcktes sommarfjärilar till liv varje vår. Huset bjöd på många övervintringsplatser. En äldre man hade hyrt där närmast till liv varje vår. Huset bjöd på många övervintringsplatser. En äldre man hade hyrt där närmast till liv varje vår. Huset bjöd på många övervintringsplatser. En äldre man hade hyrt där närmast till liv varje vår.

Ett sommarfoto när allt det gamla sopats bort visar familjens döttrar och jag iförd blå sommarhatt sittande på stenarna till ett blivande stenparti mitt i där den gamla trädgården en gång varit. Ett cementrör med ett böjt rör i, märker ut den nya fördjupade brunnen vars vatten nu regleras med en hydrofor. Ett grönmålat staket med träribbor svarar för att familjens taxar och övriga hundar fritt kan springa omkring på gårdsplanen.

I en skyddad del på den stora tomten blev byggt en stor fasangård med många olika rum. Meningen med detta var att fasantuppar på våren skulle para sig med hönorna och sen skiljas från varandra. Hönorna förväntades lägga så många ägg som möjligt på vårkanten. Deras redar skattades med jämna mellanrum av jägaren själv, som de var minst rädda för. Han sörjde för att de fick mat och friskt vatten varje dag. De "skattade" äggen lades under dvärghöns för ruvning. Dessa små ettriga hönor lämpade sig bäst för ruvningen och även sen att ta hand om och beskydda de små kycklingarna. Efter några veckor kläcktes små, små brunfläckiga dunbollar. De var mycket ömtåliga som nykläckta och hade ingen större matlust utan höll sig mest under hönans värmande vingar. Av erfarenhet gav jägaren dem särskild mat där hårdkokta ägg också ingick och i vattnet lösliga vitaminer.

De växte till sig och så småningom kom den dagen då de små burarna med höna och kycklingar flyttade ut på röjd gräsmark. Utanför buren fanns en liten "förgård" dit kycklingarna gärna sökte sig. Där kunde hönan aldrig freda dem för skator, kråkor och sparvhökar. För den skull var det alltid någon som höll ett öga på ungarnas "uteplats".

Bland naturlig föda för dessa djur hör myrugg. Ute i naturen händer det om man har tur så kan man få se hur en fasanhöna står och sprätter i en myrstack. Barren flyger omkring och efter en stund blottas stackens myrugg vilka hon eller om hennes ungar är med begärligt plockar i sig.

Flera gånger under skollovet hände det att jag fick följa med jägaren in till "kronoparken" för att hämta myrugg. Vi cykla dit och hade med oss jutesäckar och en skyffel. Visst sökte sig en och annan myra innanför overallen hur väl vi än bundit för vid stövelskaften. Alltid var de på dåligt humör och bet i skinnen. En av oss sökte i stacken och den andre höll upp säcken där en blandning av ägg, myror och lite barr samlade sig.

Även små stackar kunde innehålla ganska stora samlingar av ägg. På förmiddagen om solen var stark och låg direkt på stacken blev det ett väldigt liv när vi kom och rörde om. Myrsyran riktigt stank mot inkräktarna. Med skyffeln "putsade" vi alltid till stacken innan vi lämna den och på så vis hände det att vi kunde skatta samma stack flera gånger under sommaren.

Väl hemma igen tömdes säckarna på sitt innehåll upp på ett "myrbord". Nu liksom ute i naturen var myrorna angelägna om att dölja myräggen så långt ned i den "nya" stacken som möjligt. Bordet hade lådor i sidorna och in till dem var borrat små hål dit myrorna med stor fart förpassa äggen in i mörker och säkerhet. Det fanns lock till dessa lådor och för den skull var det lätt att med en liten skopa få tag i äggen. Kycklingarna var mycket begivna på denna föda. För att myrorna inte skulle kunna lämna myrbordet så stod de fyra benen i vattenhinkar.

Sommaren led mot sitt slut och de som för några månader sen bara varit små dunbollar växte till sig och snart kunde de flyga en eller två meter. Då var äntligen dvärghönans roll som beskyddande mor Kycklingarna förvarades i större inhägnader en kort tid innan de transporterades till något skänst gods eller herresäte där de fick sin frihet i helt ny miljö.

Vildheten var kvar i dem hela deras uppväxttid och förstärktes ju större de blev. Allt arbete med dem skedde alltid med så lugna rörelser som möjligt, annars var det lätt de skadade sig. Kringstrykande

kattor sköts utan förbarmande för deras rovdjursinstinkt kunde ställa till med stor skada.

Den stora jordtomten utnyttjades dåligt, men jägarfamiljen var säkert först på orten med att odla jordårtskockor. Den höga vegetationen dessa växter ger, gav oss barn fina tillfällen till lek och stöj där. En gång hitta vi där en stor övergiven hönsrede med många ägg i. Sedan vi slagit sönder alla de sura äggen var det mer än en som undra varifrån den otäcka stanken kom.

Det är nu omkring 60 år sen jag fick berika min skol- och ungdomstid med att vara behjälplig med ett verkligt udda arbete.

Av fotot där det gamla huset finns kvar framgår att mycket nytt är på gång. Innan rivning sker, så skall boningshuset intill förses med värmeledning.

Vanliga vedspisar fanns i nästan alla hem. De gav värme så länge folk var uppe sen gällde det att ha något varmt på sig innan kall morgon randades.

Rörmokarbänken med sina tänger och små hammare står uppställd. Hantverkarna har cyklat till sin arbetsplats och på marken ligger de grova galvaniserade rören, som motvilligt låter sig formas. Den andra bilden visar det nya huset med nybelagt spåntak, som redan efter ett års tid kommer att ha en färgton likt gammalt silver.

Rörelsen med uppfödning och dressyr var mycket arbetskrävande och efter ett tiotal år minskade jägarfamiljen ner sitt arbete på annan ort. Själv var jag då snart på väg "ut i livet", som de då hette.

SYFÖRENINGSAUKTION

Starrarps Kyrkliga Syförening inbjuder till auktion i Församlingshemmet i Frenninge fredagen den 28 november kl 19.

Det blir även underhållning av familjen Rix, samt kaffeservering och lotterier.

TRILLEGÅRDENS ANTIK OCH HANTVERK

Hej alla läsare i Härderups Posten.

Jag skall börja att presentera mig själva, Jette Nygren och danska. Det är jag som har Trillegårdens Antik och Hantverk på vägen mot Skumparp.

Idéen till namnet kommer från en gubbe som bott där, Kalle Trill. (Karl Nilsson). Vi har försökt att hitte ut av, varför han blev kallad Trill, men ingen vet riktigt varför. Så jag skulle bli glad om någon kanske kan ge lite information om detta? Ring 0416-30451.

Nå men nu finns butiken alltså i det gamla gråstensstall. Här är lite antikt, inte så mycket, det blev lite trångt med platsen.

Annars finns lite av varje av vackra saker: Handblåsta glas från Mexico. Handvävda tyger. Skånsk keramik. Handdrejade blomkrykker och kopior av gamla träleksaker och snickrade barnstolar och handmålade med barnets namn och födelsedatum. Handsnickrade dockvagnar som också är handmålade och dekorerade. Kopior av allmogens fiffiga lyktor. Handblåsta lampor i underbara färger från Danmark. Målade tålgstensägg från Afrika. Vackra ljus från Frankrike som bränner 13 timmar. Handbroderte gratulationskort från Lettland. Linnehanddukar och förkläden från Litauen. Barnstolar från Mexiko. Stickade vantar och mössor med och utan yllebroderi och mycket annat.

Allt är lite annorlunda och lite trevligare och till priser man har råd till.

Vill du unne dig själva en upplevelse, så kom hit. Här till julen finns så klart mysiga änglar och tomtar. Och om du har lyst serveras kaffe och hembakad och varm glögg kan också avnjutas på stället.

ÅSA BERÄTTAR OM SITT STORA INTRESSE,

HÄSTSPORT

De olika formerna av hästsport har nu tillsammans så många utövare att sporten är den näst största i Sverige, efter fotboll.

I våra byar är hästsporten störst av allt. Och det är nästan bara tjejer som utövar sporten. En del rider mest hemma, men flera är också framgångsrika i olika tävlingar. Längst på den vägen har Åsa själv berättat om sin sport och sina framgångar. Här följer hennes berättelse:

Bertil

Det hela började på en ridskola. Där red jag en gång i veckan.

På min 10-års födelsedag fick jag min första egna häst. Det var en dartmoorponny. Hon var bara 2 år och inte inriden, så henne kunde jag "bara" pyssla om.

När jag var 11 år lånade vi en ponny. Det var en B-ponny och han hette Rassel. Honom red jag varje dag, men det gick inte en dag, utan att han huttade av mig. Så med honom blev det inga tävlingar. När jag sedan var 12 år tyckte mamma det var dags för mig att få en riktig häst. Jag var då också för stor för Rassel.

Då tittade vi på en massa hästar. Sen till slut hittade vi en bra häst. Lollipop hette hon. Hon var en svart häst med vit blås och fullständigt okompliserad. Jag glömmer aldrig den dagen då jag fick hem Lollipop. Jag var stolt som en tupp och lyckligast i hela världen.

När jag tränat upp mig på henne började jag att tävla. Det gick utmärkt. Med henne fick jag många vinster och placeringar.

Sen ringde Bengt Larsson från Östraby och frågade om jag ville rida och tävla hans New Forest hingst, Fredriksbergs Esa. Och så blev det. Han tävlade jag både dressyr, hoppning och fälttävlan på. Det var även på honom jag tävlade i SM på Tjolöholm. Där blev jag 6:a. Och så blev jag 3:a i New Forest SM.

Men nu har jag lämnat tillbaka honom. Och Lollipop har vi sålt p.g.a. att jag blev för stor. Hon bor numera i Lidköping.

Just nu har jag två D-ponnier. Fritjof och Barrabas heter dom. Fritjof är 6 år. Han är brun med svart man och svans. Honom har jag haft i snart ett år och jag tävlar just nu medelsvår hoppning med honom. Han har visat stora framsteg och med honom hoppas jag kvala in till SM nästa år.

Barrabas är 8 år. Han är skimmel, men skiftar mellan ljust och mörkt. Honom har jag haft i snart 2 år. Jag tävlar Barrabas i L:A. Han har haft en sjukdom som heter hovledsinflammation. Det har gjort att han fått vila en del, men just nu är han frisk och ute på tävlingsbanorna igen. Vi har även andra hästar på gården, men det är bara Fritjof och Barrabas som är igång och tävlar.

Jag hoppas att jag kommer att fortsätta med hästar och att komma att ha stora framgångar inom rid-sporten.

Hälsningar Åsa Ceder, 15 år.

Detta är Fredriksbergs Esa och jag på SM i Tjolöholm.

"HÄSTORIK"

Av Gösta Kristiansson

Vollsjö

Under de första åren av beredskapstiden användes hästar i försvaret. Sålunda minns jag att under min rekryttid vid A3 i Kristianstad 1943 så var halva regementet motoriserat och andra halvan, som var förlagd i Rinkaby, var hästanspant. Jag var själv placerad på Östra Kasern i Kristianstad för att utbildas till signalist.

Det ingick dock i utbildningen att vi en gång skulle följa med de hästanspända batterierna på en manöver på c:a 8 dagar. Då var kanoner och haubitsar förspända med 4 hästar vardera och ammunitionsvagnarna med vardera 6 hästar, och hör och häpna kokvagnen med 4 hästar, dom skenade faktiskt en gång under tiden och fy för jäsingen vad det skramlade. Vi signalister var också hästanspända, dock med bara en häst för varje signalkärre. Beträffande dom som skenade var där en beriden ordonnans som tog upp förföljandet och gensköt ekipaget och lyckades få tag i huvudlaget på en av de främsta hästarna och svängde och låste ekipaget. Det var på ett öppet fält och det låg faktiskt lite "vilda västern" i bilden. Han blev för övrigt avtackad av Majoren när manövern var slut och vi allesammans stod uppställda.

Detta var under tiden som kriget pågick som värst i övriga Europa. Nu med facit i hand tänker man vad t.ex. ett enda jaktflygplan utrustat med kulsprutor, exempelvis ett tyskt av typen Messerschmitt, hade kunnat åstadkomma bland alla dessa hästar.

Dessa hästar och reservhästar som försvaret ägde, var tidvis utlånade till lantbrukare och gick under benämningen "Kronohästar" och det var egentligen meningen att artikeln skulle handla om dessa som ibland blev "inkallade" till regementet, mest i samband med manöver.

En lantbrukare i Hårderup, som hette Ola, hade två sådana hästar som blev inkallade att avlämnas i Kristianstad. Nåväl, Ola och hans granne begav sig tidigt en morgon ridandes iväg mot Kristianstad, och allt gick väl, men nog kändes det en del i benen och vissa andra delar av kroppen efter en sådan ritt, för dom var ju inte särskilt vana att använda hästar på det sättet, och efter avlämnandet och i avvaktan på tågresa hem måste en måltid intagas. Därmed uppsöktes en restaurang i detta syfte. Mat beställdes plus spritansonen, som då enligt kristidsrestriktioner, var obevekliga 2 x 5 centiliter per man. Dessa fyra snapsar serverades först, emedan dom var lättast att tillaga. Efter en stund kom maten och lite senare blev servitrisen tillkallad:

- Jag vill ha mina två snapsar, sa Ola.

- Ja, men de har ni ju fått, ni är väl i sällskap, sa servitrisen?

- Jag känner inte karlen, vi kom bara att sitta vid samma bord och han har tagit alla fyra och jag vill ha mina två, röt Ola med stentorsröst!

Möjligen hade alla fyra nonchalant placerats mitt på bordet. Jag vet inte. Dock, efter visst parlamentärerande bakom kulliserna kom faktiskt servitrisen med två snapsar till. Men hon blev stående diskret lite bakom ett draperi och betraktade Ola i smyg hur det blev när suparna skulle inmundigas. Men Ola var uppmärksam så han sa:

- Fröken kan gå, för jag har fruntimmer där hemma!

Därmed avtågade hon snopet och suparna blev konsumerade.

NY VERKSAMHET I BJÄLKHULT

Under hösten -97 har vi fått en ny verksamhet i Bjälkhult. Det är Lasses VVS som har sadlat om. Han har hyrt ut sin fastighet i Svensköpp och skaffat sig en buss, som han inrett som en rullande verkstad. Kontoret finns i vardagsrummet på Solgården. Det kan synas besvärligt, men det är inte desto mindre mycket praktiskt. Det blir kortare arbetsdagar borta från hemmet. Lättare att sköta pappersarbete på spilltid och lite mer socialt umgänge med familjen. Men, det viktigaste av allt är att vi kan hålla lägre priser. Nu slipper vi betala hyra för fastigheten, vi måste inte ligga och köra tre mil om dagen bara för att lyssna av telefonsvararen med mera, med mera. Vi finns nästan alltid tillgängliga för den vanliga telefonen, så kunden slipper ringa mobil-samtal. Inte är det så långa sträckor att köra för att "serva" våra lokala kunder. Detta innebär ofta att kunden kan spara flera hundra kronor i körningsavgift.

Smart va'?

Vid behov kan ni ringa 0415-42002.

Hälsningar Lasse på Solgården.

FÖRSÄLJNING, SERVICE och HANTVERK

I BJÄLKHULT, HÅRDERUP, SKUMPARP och STARRARP.

Bjälkhults Rör och Bygg. Jocke 0415-42060

Buglys Kennel, Lindgården, Starrarps ora. Naima Paulrud-Balog. Uppfödning av mops och cavalier King Charles Spaniel. 0415-42021.

I-A Trä o Smide, Inge Andersson, Starrarp. Allt inom bygg. 0415-42025. Mobiltel. 0708-264609.

Jan Månssons Maskinstation, Hårderup. Utför diverse jordbrukskörslor och grävning. 0415-42029. Mobiltel: 010-2472097.

Kennel Flywheel's. Chinese Crested powderpuff. Helen Olsson, Hårderup. 0415-4216.

Lasses VVS. Solgården Bjälkhult. 0415-42002.

Lennart Borg, Starrarp. Köper och förmedlar livkalvar. 0415-42125.

Naturterapeuterna Eva o Paul Ahlberg, Skumparp, utför polaritetsbehandling, irisdiagnostik, homeopati, bindvävsmassage, kristallterapi med dorg och ankh och håranalyser. Tel. tid: Mån-tors. 10-12. 0415-42082.

Sjölins Maskinstation, Starrarps ora. Utför jordbrukskörslor och grävning. 0415-42185.

Snickare Karlsson, Starrarp. 0415-42079.

Sune Sörenssons Bil, Starrarps ora. 0415-42022.

Trillegårdens Antik o Hantverk, Jette Nygren, Hårderup. 0416-30451.

Video Import, Lasse Lagnebo, Starrarp. Service o försäljning av allt inom radio och TV-branchen. Uthyrning av bord, stolar och toaletter. Tel. och fax 0415-42014. Mobiltel. 010-2452447.

NÄR STORKEN KOM TILL STARRARP

Av Ingela Bertilsson
Starrarp

Intet är som väntans tider.....

En sanning som vi i allra högsta grad kände oss berörda av i våras. Vi gick som sagt i väntans tider. Till valborgsmässoafton var det uträknat att barn nummer fyra skulle komma till vår familj. En enormt stor mage och en enormt trött mor fick oss att tro att vi inte skulle behöva vänta tiden ut. Men vi hann med både valborgseld och vårsången på Första Maj.

Dagama gick den ena efter den andra. Det var tid att få potatisen i jorden. När marken var redo, var det dags att stenstränglägga.

De började på åkern rakt nedanför köksfönstret. När jag skulle fixa eftermiddagskaffe kastade jag en blick ut för att se efter hur långt folket hunnit. Men vad var det för något vitt som skymtade där ute? Jag hade inte glasögonen på mej, så jag frågade Karin, om det månntro var snövit, vår vita halvgorakatt som sprang därute?

- Nej, sa Karin, det är.....det är ju en stork!!!

Inte förrän jag letat reda på mina glasögon och själv kunde se att hon hade rätt, trodde jag på vad det var.

I den nysällade myllan gick en livs levande stork på långa ben och plockade mask så det stod härliga till. Traktorena störde inte den nämnvärt, den var tämligen oberörd. När de kom för nära flög den undan några meter och fortsatte sedan sin syssla.

Benny, maskinstationsföraren, kom in i köket till kaffe med ett leende på läpparna:

- Ja, jag sa till Ingvar, att den storken måtte ha kommit fel för nå't sånt ärende har den väl inte här i trakten vad jag vet. Men då fick jag reda på att det hade den visst det och nu ser jag verkligen varför storken går härute. Gratulerar!!

Ja, det var för festligt. Det gav mej också hopp om att snart få ha förlossningen överstökad. Jag tog storkbesöket som ett tecken på att det var dags att åka till Ystads BB den kvällen. Men ack nej. Allt var så lugnt. Storken gick kvar runt dammen hela nästa dag, men dagen därpå var den borta. Kvar var bara min enorma mage, som jag var hjärtligt trött på vid det här laget. Inte förrän tolv dagar senare 16/5 var det dags och då föddes vår underbara lilla dotter. En strålande dag i maj kom lillan till jorden och fick passande nog heta Maja. Hon ger oss så mycket glädje, liksom våra andra tre barn Karin, Erik och Olof gör. Jag sjunger ofta den fina visan av Alice Tegér för henne:

När lillan kom till jorden,
det var i maj, när göken gol,
sa' mamma att det lyste
av vårgönt och av sol.

Sjön glittrade som silver,
och körsbärsträdet stod i blom,
och svalan, kvick och munter,
just hit med våren kom.

Gullvivans plym sågs vaja,
bofinken slog så glada slag,
då blev jag döpt till Maja,
ty lillan, det var jag.

Och därför, säger mamma,
så är jag nästan alltid glad,
jag tycker hela livet
är som en solskensdag.

ÅRETS BARN

Det är tydligen inte bara familjen Bertilsson som har haft besök av storken under det gångna året. Fyra barn har fötts här i byarna. På bilden ovan ser vi Ingela och Ingvar med dottern Maja och Inger och Janne med dottern Jonna.

I Härderup har vi också glada föräldrar. Det är Mats och Helen med dottern Carolina, samt Gitte och Håkan med en son som fått namnet Erik.

SKUMPEN FIRADES

Med ett uppskattat högtidstal av Barn- och utbildningsnämndens ordförande Inga-Kerstin Eriksson firades 160-årsminnet av Nils Månsson i Skumparp.

I firandet ingick också brännbollsturnering, som vanns av Vallarums byalag.

Smén baglomma spelade skånsk rockmusik. Scouterna försåg publiken med nygrillad korv och Nils-Ove, Leif-Arne, Sven, Åke och och Göran spelade upp till dans. Utmärkelsen årets Skump mottogs under högtidliga former med trumpetfanfar och Skumpmarsch av Vivi-Anne Nilsson för lång och betydelsefull lärargärning vid Nils Månssons skola i Frenninge.

På bilden syns förutom undertecknad ordförande i Föreningen Skumpen, Årets Skump, Vivi-Anne Nilsson och Sonja Mårtensson, som varje år med konstnärlig hand formar diplommet till Årets Skump.

DEN HJÄLPENSAMME NABOEN

Av Gösta Kristiansson
Vollsjö

När jag en tid på 40- och 50-talet bodde i Starrarp fanns där en gemytlig äldre odalman som hette Karl Andersson. Han var ursprungligen kommen från Maglehem, men så sa han inte för han sa: "Mallehum".

Han berättade att en gång där borta i "Mallehum" så var där på ett ställe där skulle bli tillökning i familjen och när mannen hade hämtat barnmorskan och spänt ifrån och satt in hästen så kom han in och ville se hur det gick till.

På den tiden i början av seklét så var detta ju givetvis tabu och helt otänkbart, men han var lite envis, men då skicka barnmorskan honom iväg efter en spann vatten. Där var en bra bit ner till brunnen och pumpen lite rickig så det tog ju lite tid, och så mötte hon honom i dörren och gav honom en ny tom spann och bytte där. Den fulla spannen tömde hon sedan ut genom fönstret på andra sidan så spannbytet sedan kunde fortsätta på detta viset tills barnafödelsen lyckligt var avklarad och han fick komma in och allt var gott och väl.

Nu bar det sig så att en tid efter skulle det bli smått i granngården. Då sa den förste lycklige fadern till sin granne:

- När det nu blir tid, så kan du säga till mej, så kan jag hjälpa dej, för du kan ge dej djävulen på att där går vatten till!

Här avslutar Karl Andersson med visdomsorden:

- De är ålle bra med hjälpensamma naboar!

DANSEN I HÅRDERUPSHULT

Nästa år är det 20 år sedan dansen i Härderupshult började. Detta kommer att uppmärksammas här i Härderupsposten också.

Ny dansbana byggdes nu i somras, men vi sparar bilder från detta och redogörelse för bygget till nästa år i samband med 20-årsjubileet. Då ska här också visas vart den gamla dansbanan tog vägen och dess nya användning. Det blir också en närmare presentation av spelemännen då. De förtjänar allt beröm.

Men jag vill redan nu uppmana er som varit på dans i Härderupshult att skriva ner era upplevelser, tankar och reflektioner, på vers eller prosa. Mycket har skrivits redan tidigare, men kanske det finns fler som vill uttrycka sina känslor för dansen och för naturen i Hultet. Långt eller kort spelar ingen roll.

Sen vill jag också påminna om Hultafesten efter jul. Den äger som vanligt rum i för årstiden lämplig lokal, nämligen Ågården i Vollsjö. Dagen är fredagen den 13 februari kl. 18. 45.

Anmälan måste ske i förväg, som vanligt, dock senast söndagen före.

Det blir mat och det blir dans till Hultets spelemän. Alla hälsas hjärtligt välkomna.

Anmälan kan ske till Bertil: 0415-42116, Gertud: 0416-30407 eller Sven: 0416-30671.

BITTERLJUVT SOMMARMINNE

Av Maggie Bernth
Sölgården, Bjälkhult

Det var en av de där vansinnigt vackra, varma dagarna i somras. I hundgården fann jag en uttorkad, döende padda. Det var ju hemskt synd om det stackars djuret, så jag tog försiktigt ut den från mina blodtörstiga hundars domän och satte den i det torra, men skyddande gräset i hopp om att den skulle klara livhanken. Av någon märklig, aldrig utforskad, anledning tycker jag om paddor och grodor. De förefaller mig så egenartade så bara det försvarar deras existens. Under hela dagen kollade jag upp min sjuka padda, försåg den med vatten och höll hundarna och kattorna ifrån den. Stor var min sorg när jag hittade den död och avsjälad tidigt på kvällen, men livet är ju sådant och dagen efter var det tvätttag.

På trots av torkan och en VVS-montör till äkta man, är det alltid fuktigt i källaren där jag har tvättmaskinen stående.

Där står jag och sorterar tvätt, matar maskinen och doserar tvättmedel när plötsligt en liten brun groda hoppar upp framför mina ögon!

Klart att man blir förskräckt, men att jag som igår tog en padda i mina bara händer, skulle bli så äcklad av en liten oskyldig groda är skrattretande.

Jag vägrade att gå ner i källaren på flera månader och Lasse fick vackert mata och tömma tvättmaskinen.

Ja, jag säger bara: Håll de vilda djuren utomhus och de töntiga kvinnorna skyddade från "ohyra" inomhus.

STARRARPS AFFÄR I BÖRJAN AV SEKLET

Av Bertil Persson
Starrarp

Det har snart gått 25 år sedan Anton och Asta lade ner affären i Starrarp. Men ännu står alla minnen från affärstiden klara för Anton och alla de människor som kommit och gått har han bevarat i varmt minne.

Anton tillhör ju den generation, som upplevt mer av utveckling och förändringar än flera generationer före honom upplevt tillsammans.

En hel del pratstunder har det blivit under årens lopp och nu har vi gemensamt sammanställt vad Anton berättat framförallt då från sina tidigaste minnen runt första världskriget.

Affären innehöll på den tiden en mängd varor av de mest skiftande slag. Det var innan elektrifieringen och därför såldes såväl fotogen som fotogenlampor. Tyger fanns också. Liksom blåkläder, underkläder, strumpor, skjortor, mössor, skolmössor, hattar, kängor, träskor, träskostövlar, lösmanchetter för att nämna några exempel.

Från Antons farfars tid fanns bland annat mycket gammalt lager t.ex. cirka en meter långa fiskben, som användes som förstärkning i korsetter för damer.

I början av seklet fanns i Starrarps affär bara två sorters lemonad. Det var hallon och citron. Så fanns det förstås Tomtebrus på burk. Man tog och hällde en tesked i ett glas vatten. Det brusade upp direkt, men måste drickas med detsamma för bruset försvann ganska fort. Efter första världskriget kom många nya varor i affären. Bl.a. just två nya lemonadsorter. Det var Pommac och Guldus, den senare försvann så småningom från marknaden.

Karameller, blandade hårda såldes i strut och det vanligaste var att man köpte för två öre. Många varor hämtas i Vollsjo vid järnvägsstationen. För att underlätta transporter och lättare ärende till Vollsjo, så fick Anton tidigt en cykel, som han i början måste cykla under ramen på tills han hade växt till sig.

Från Björks i Vollsjo hämtades vetemjöl i säckar och därifrån hämtades också stora mängder jäst, för det var vanligt att man bryggde öl i gårdarna på den tiden. Jäst var en färskvara och vid 16 års ålder cyklade Anton till Vollsjo tre gånger i veckan för diverse ärende bl.a. då jäst.

Anton fick tidigt hjälpa till i affären där båda hans föräldrar och ett manligt biträde expedierade, medan Anna Simonsson, som bodde uppåt Bjälkhult, skötte hushållet.

I affären såldes även en hel del medikamenter. Det fanns något som kallades Sifferfrö och som användes mot magåkommor. Engelsk lakrits var bra mot förkylning. Det var cirka 15 cm långa och 3 cm tjocka platta stänger som smakade hemskt.

Kamferliniment fanns även på den tiden för att lindra värk. Kamfer fanns i vita genomskinliga bitar som löstes i brännvin och sedan på vadd eller bomullstuss mot öronont och tandvärk.

På den tiden användes även linnelappar indränkta i "fåratalg" och terpentin.

Blysocker var ett vitt pulver som blandades med vatten och användes vid omläggning av sår för att hindra blodförgiftning.

Husdjuren behövde också medicineras ibland. Globersalt var ett vitt pulver som gavs till kor som blivit uppjasta p.g.a. för kraftigt bete.

Man gav också ibland, för någon okänd åkomma, härsken salt sill bestruken med trätjära till kor.

En gång kom en kringåkande handelsman och ville köpa härsken salt sill. Han sa att han skulle köra omkring i gårdarna och sälja den till djurföda. Men innan han lastade över den i sin vagn, så lade han en jutesäck över den gulaktiga sörja som flutit upp över sillen i trätunnan. Därvid fastnade sörjan på säcken och kunde därmed avlägsnas. Sedan sköljde han sillen med vatten, så att den såg frisk och fin ut. Efteråt spordes att han avyttrat sillen som prima salt sill på gårdarna inåt Oran.

- Å andra sidan tålde folk mer på den tiden, tillägger Anton.

Under kriget användes björklut vid tvätt, alltså björkaska upplöst i vatten.

Det fanns också en sorts tvål, som innehöll sand.

Kaffesurrugatet bestod av torkade lingonblad.

Blåelse hette den tidens blekmedel för vittvätt.

Det var ont om det mesta under kriget och de två sista åren var värst. Det var ont om potatis i städerna. I städerna åt man istället kålrabbor. En av orsakerna till varubristen var att staten lade upp stora lager. Stora mängder potatis låg lagrade tills de rutnade, medan folket i städerna fick halvsvälta. Martin Andersson, som sedermera blev lärare i Starrarp, berättade för Anton att när han studerade i Lund under kriget, så levde han en hel vecka på bara kålrabbor.

Efter kriget kom varor från Amerika, bl.a. ost som var full med springmask. Man brukade ta ett alnmått av metall och slå på osten. Då knäppte det först i osten och sen hoppade alla maskarna ut och kunde avlägsnas.

Det amerikanska fläsket bestod mest av späck. Antons mor brukade mala det och blanda i mycket skorpmjöl och gjorde köttbullar av det.

I Starrarps affär sålde man även stora mängder utsädesfrö till klövervallar och foderbetsfrö och en hel del verktyg som hörde jordbruket till, inte minst då betknivar.

I S. Möinge fanns en lantbrukare, Olof Andersson, som odlade klöverfrö och det var han som under många år levererade till Starrarps affär. I samband med den årliga affärsuppgörelsen dracks traditionsenligt ett större antal groggar.

Bekantskapen med Olof Andersson och senare Gottfrid Olsson fick till följd att flera starrarpsbor åtog sig betskötsel hos denne lantbrukare. Därbland var den legendariske Otto Nilsson som regelbundet "to iväg po bedorna". Även i denna gåring var Otto den obestridda centralgestalten. Gården tillhörde Lunds stift. En gång skulle biskopen och en del andra potentater visitera och kanske inspektera gården. Frun i huset var orolig för att maten inte skulle vara god nog för de fina herrarna. För att få ett expertutlåtande kom hon ut i "bedesticket" till Otto för att han skulle avsmaka soppan. Och som Otto själv berättade i efterhand:

- Ja, sa ad soppan va bra å då kände hon si trygg.

När Anton övertog affärsrörelsen 1938 fanns allt gammalt lager kvar sen mitten av 1800-talet. Bl.a. bårder till förkläden och liknande textilier. Där fanns punchglas i stora mängder. Punchdrickandet hade emellertid blivit mindre populärt.

Kring sekelskiftet såldes även vin i affären och längre tillbaka även brännvin. Det var före litern och Kring sekelskiftet såldes även vin i affären och längre tillbaka även brännvin. Det var före litern och istället gällde en kanna brännvin. I källaren förvarades vin på fat. Detta blev en gång en oövertärlig frestelse för murare Persson, som hittades sovande under kranen på en av vintunnorna.

Han bodde tillsammans med en kvinna som kallades Kumlan i ett hus norr om Hårderups mosse.

Han bodde tillsammans med en kvinna som kallades Kumlan i ett hus norr om Hårderups mosse. Han bodde tillsammans med en kvinna som kallades Kumlan i ett hus norr om Hårderups mosse. Det rörde sig om 150 kg.

I handlarens uppgift ingick att blöta ut lutfisk till flertalet kunder inför julen. Det rörde sig om 150 kg. I handlarens uppgift ingick att blöta ut lutfisk till flertalet kunder inför julen. Det rörde sig om 150 kg.

Glasrutor skars till och fönster kittades, för även detta ingick i rörelsen.

Det fanns en affär i Hårderuphult också. Den innehades på den tiden av Hanna Saxberg. Hon levererade ägg till Starrarps affär, ty dit kom en uppköpare vid namn Svensson. Hanna hade alltid

äggen helt oskyddade i en skäppekorg, men Svensson lade äggen i hackelse för vidare transport till stan.

Carl Kristensson var som handlare även en länk mellan kringvandrande zigenaresällskap och pantbanken i Malmö. Där hade de lämnat in gammalt arvegods av guld och silver, men de höll noga reda på när panten förföll och därför behövdes regelbundna kontakter med pantbanken. En av zigenarfamiljerna var av släkten Taikon. Ibland hände det att Josef Taikon kom in och spelade melodier ur Csardasfurstinnan för Asta.

Affären hade även andra funktioner förr i tiden. I början av seklet hade man också brandstodsupp-börd där. På bestämda datum någon eller några gånger per år kom försäkringstagarna till Starrarps affär, där en uppbördsmän satt på kontoret, som fanns närmast butiken, och tog emot försäkringavgiften. Där var då stundtals stor tillströmning av folk som stod eller satt i kö. Där var då tillfälle till en pratstund. Bort mot kväll när flertalet kunder varit och betalt, så kom kaffet och göken fram. Vid ett sådant tillfälle fanns bland annat den förre dragonen Lindstrand på plats. Det blev lite för mycket gökande för hans del. Han blev så småningom tvungen att i möjligaste mån gå ut och han kom inte tillbaka. Några av de närvarande blev lite oroliga för vart han hade tagit vägen. Anton som då var i 20-årsåldern skickades ut för att leta. Han fann Lindstrand sovande inne i hönsgården. Anton fann ingen anledning att väcka honom, så ej heller de närvarande mannarna.

Dagen efter blev Carl Kristensson uppringd av målare Månsson. Månsson förklarade illmarigt att han hade en så bra "liggehöna" och nu undrade han om han möjligen kunde få några ägg av Carl att lägga under hönan.

- Du måste väl själv ha ägg, invände Carl.

- Jo, de har ja nock, sa Månsson, men jag tror att era ägg e bättor, för jag har liksom hört att ni har fåd en sån bra tocke!!

Även kreatursförsäkringsupp-börd var förlagd till kontoret i Starrarps affär.

Vid något tillfälle förekom hästbesiktning vid Starrarps affär och då var där hästar överallt runt affären och på angränsande vångar.

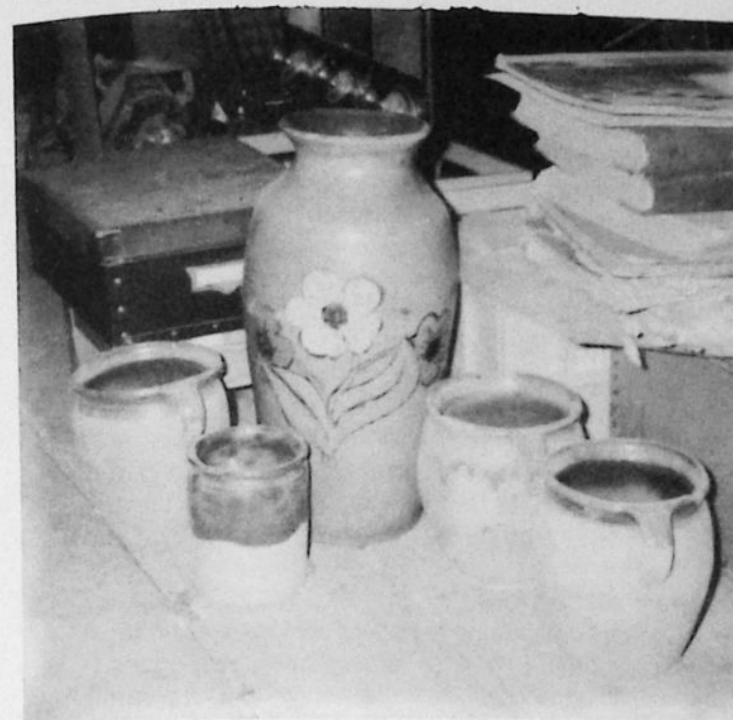
En gång när Anton nyligen hade övertagit affären 1938, så var Anton inne och åt middag. Nils Frenning hade levererat och installerat elektrisk dörrklocka, men av någon anledning hade den inte fungerat vid detta tillfälle. När Anton kom tillbaka ut i butiken, så satt där en äldre okänd dam och väntade. Anton blev förvånad och bad om ursäkt för att hon hade fått vänta.

- Det gör alls ingenting, sa hon, jag skulle kunna sitta här hur länge som helst, för tänk hur underbart det är att få komma in i en affär, som ser likadan ut som på 1800-talet. Inredningen, dofterna och hela atmosfären. -

Hennes upplevelse var nog så riktig. Väldigt lite hade förändrats fram till 1938. Men med Anton och Asta kom också moderniseringar. De spröjsade fönsterna i butiken byttes ut mot stora glas. Oljeeldning installerades, gammalt lager renades ut, mycket eldades upp och fler och nya varor kom i butiken, men det är en annan historia.

Gamla sorter tvätt- disk- och rengörings- medel. Den längst till vänster fanns redan före första världskriget.

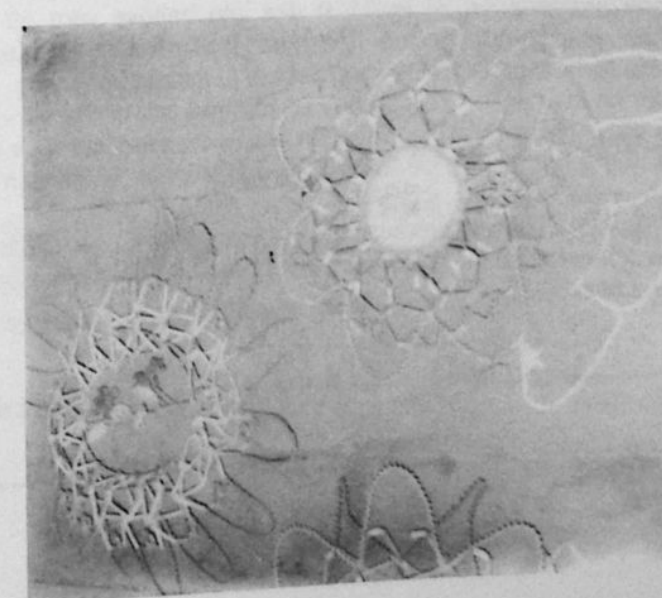
Många lerkrukor från Elfstrands krukmakeri i Sjöbo har under årens lopp sålts i Starrarps affär.

Karamellskrin från 1800-talet.

Ja, snart sagt allt från tändstickor till begravningskransar (t.h.) såldes i Starrarps affär.

FORSKAR OM STARRARP

Släktforskarna Maj-Britt Gantell och dotter Eva i Eslöv har på senare år ägnat mycket intresse åt Starrarp. Framst för att Starrarp 7 en gång i tiden brukades av deras anfäder. Det finns anledning att i kommande nummer av Härderupsposten återkomma till deras resultat. Denna gång inskränker jag mig till att i anslutning till artikeln om Starrarps affär berätta att Maj-Britt och Eva har funnit ytterligare en handlare i Starrarps affär och han lär vara den som ursprungligen startade affären. I husförhörlängden för Starrarp 7 åren 1855 till 1859 står följande, hittills ej kända person antecknad, nämligen:

Handland. Lars Ohlsson född den 2/6 1827 i Östraby socken. Han kom till hit från Fulltofta socken 1858. -

Någon hustru är inte antecknad. Däremot en piga vid namn Hanna Eriksdotter från Hörby. Deras forskning visar också att handlaren Per Håkansson, (Antons farfar) kom hit till butiken först år 1865. Han var född i Öveds socken och kom hit från Östraby socken. Gifte sig 1866 med Anna Pehrsdotter född 1838 i Frenninge socken, men kom även hon hit från Östraby. De fick två barn: Olof, som reste till Amerika, men kom tillbaka 1895. Gift 1889 med Bengta Börjesson från Lyby. En dotter finns antecknad, Dina Amalia född 1895.

Olofs broder hette August och tog över affären i Starrarp efter sin fader.

Det intressanta är att man med ledning av dessa uppgifter skulle kunna fastställa året för startandet av Starrarps affär till 1858. Det finns emellertid fortfarande en lucka. Affärsfastigheten byggdes ursprungligen som skola och undervisningen bedrevs där ungefär mellan 1843 och 1852, då den nya skolan stod färdig. Frågan är vad huset användes till under åren 1852 till 1858 då handl Lars Ohlsson flyttade dit?

Bertil

BJÄLKHULTSPROMENAD - HEMBYGDSDAG

Efter 20 års bjälkhultspromenader, tänkte vi förändra formerna något, för att fler ska känna sig manade att komma.

Samlingen blir nu vid Bryggeriet i Bjälkhult. Därifrån går vi tillsammans in till bygdeskalden Nils Eklundhs hem, där det blir sedvanlig diktläsning. Därefter går vi tillbaka till bilarna och åker ner till Grönalund i Starrarp. Där är Ewa och Lasse redo med kaffet kl. 15.

På Grönalund av ser vi att fr.o.m. i år utöka tiden och programmet. Denna gång kommer Knut Thulin att berätta om författarinnan Viktoria Benedictsson och dessutom blir det sång och musik av Sven Ohlsson och Nils-Ove Persson med anledning av Svens nya CD-skiva.

Vi vill bredda Bjälkhultspromenaden till att bli en hembygdsdag i Bjälkhult och Starrarp. Dit hoppas vi att såväl bybor som alla andra Eklundhintresserade och hembygdsintresserade ska komma.

Den krävande promenaden till Bjälkhult ska inte behöva vara ett hinder för att vara med, men möjligheten att gå liksom tidigare år finns kvar för dem som vill. Kanske blir de som eventuellt går hela vägen lite försenade till kaffet, men det har ju mindre betydelse.

Vi kommer att ha kvar lyrik som något av en röd tråd och därför vill vi uppmana alla att ta med egna eller andras dikter för uppläsning, antingen vederbörande läser själv eller ber någon annan läsa.

Vi vill också gärna ha förslag på kommande års program under den 1,5 - 2 timmar långa samvaron hos Ewa och Lasse.

Välkomna alltså till Bjälkhultspromenad och hembygdsdag söndagen den 18 januari 1998. Det går bra att starta promenaden kl. 13.30 vid Tregubbauset i Starrarp, eller ansluta i Bjälkhult kl. 14, eller hos Ewa och Lasse kl 15.

Knut, Bertil, Ewa o Lasse.

BYAVANDRINGAR I SOMRAS

Av Bertil Persson
Starrarp

Det blev av olika skäl flera byavandringar i bygden i somras. Dels var det i samband med firandet av 160-årsminnet av Skumpen och dels i samband med kulturstaften.

Två av byavandringarna var i Frenninge by, varav den ena innehöll visning av skolorna. Ledare var Ewa Andersson, som fick hjälp med den invändiga visningen av Nils Månssons skola och Trollakull av lärarna Vivi-Anne Nilsson och Gunilla Carlström.

I Vallarum har byavandringen blivit en tradition med John-Erik Ottosson som ledare. Han kunde åter hälsa välkommen till en stor skara.

En rundtur och en vandring företogs i de norra delarna av församlingen med undertecknad som ledare. Rundturen i Skumpens fotspår skedde under nästan sämsta tänkbara väder, men en förvånansvärt stor skara var med och hälsade på hos Nils och Astrid och fick i Sjököp avslutningsvis del av Anders Olssons intressanta forskning om Skumpen.

Kulturstaften, som under sommaren och hösten varit runt i hela Skåne, kom också till Bjälkhult, där Knut Thulin berättade om poeten Nils Eklundh och där Gösta Kristiansson, Svenne Håkansson och Nils-Ove Persson underhöll med musik i en härlig sommarkväll.

Anders Ohlsson berättade intressanta saker om Skumpen medan det medhavda kaffet intogs vi Sjököpssjön.

Försäljningsställen för Härderupsposten: Sune Sörenssons Bil, Starrarps Ora, Frenninge Livs, Frenninge Trädgård, Tommys Färg, Vollsjo, Bengt i Östraby, Sollivs i Öneköp, Matgården i Bjärsjölagård, Tobakshörman i Hörby och Anders Färghandel i Sjöbo.
Adress till Härderupsposten: Starrarp 7, 270 33 Vollsjo. 0415-42116.

Av någon oförklarlig anledning har bilderna på sidan 2 och sidan 23 (omslagets insidor) förväxplats på tryckeriet. Rätt bild till artikeln på sidan 2 återfinns alltså på sidan 23 och tvärt om.
Vi beklagar misstaget.

UT I NATUREN

För fjärde året i rad tillbringade barn och ungdomar från Starrarp en hel dag på vandring i vår fina natur här i bygden. Det var på novemberlovet. I år gick färden med start hos Bertilsson, rakt söderut och sen genom hel bokskogen i Hårderupshult och ner genom Klöverskulle skogen och en liknande väg tillbaka. Vad kunde vara lämpligare än uppställning för fotografering framför f.d. scoutstugan i Klöverskulle. Nästa år blir det en ny vandring. Ni som är barn och föräldrar här i byarna, håll koll på busskuren i Starrarp. Där anslås om tid och plats. Välkomna då.

